

ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ဆိုင်ရာသိကောင်းစရာ

ရက်စွဲ။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁ ရက်

အကျဉ်းချုပ်

ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၁၈၆၄ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် စတင်ချုပ်ဆိုခဲ့ပါသည်။ ၁၉၄၉ခုနှစ်၊ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် စာချုပ်(၄)ခုနှင့် နောက်ဆက်တွဲပရိုတိုကော (၃)ခု ပါဝင်ပါသည်။ စာချုပ်တွင် ပါဝင်သောအဓိကအကြောင်းအရာများမှာ စစ်အတွင်းထိခိုက်ဒဏ်ရာရနာမကျန်းစစ်သည်များ၊ ပင်လယ်ပြင်စစ်ပွဲများမှ နာမကျန်းစစ်သည်များ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစစ်သည်များ၊ သင်္ဘောပျက်၍ ပင်လယ်တွင်မျောပါနေသောစစ်သည်များ၊ ဓားစာခံအဖြစ်ဖမ်းဆီးခံထားရသောစစ်သုံ့ပန်းများနှင့် စစ်ပွဲအတွင်းအရပ်သားများ ထိခိုက်မှုမရှိစေရေးအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာအကူအညီများ ထိထိရောက်ရောက်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုထားသည့်စာချုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းစာချုပ်အား နိုင်ငံပေါင်း (၁၉၆) နိုင်ငံမှ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် နိုင်ငံတကာမှ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ အထူးလိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြစ်ပြီး လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာဥပဒေ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းလည်းဖြစ်သည်။ ဤစာတမ်းတို့တွင် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း၊ အထူးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ အရေးကြီးသောအပိုဒ်ခွဲများနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းတို့ပါဝင်ပါသည်။

ရေးသားပြုစုသူ- ဒေါ်ခိုင်ဝေနိုင် (LL.M)

သုတေသနစာတမ်းတိုအမှတ်(၂၂)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နိဒါန်း	၃
၂။	ရည်ရွယ်ချက်	၃
၃။	နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း	၄
၄။	၁၉၄၉ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် ပါဝင်သောစာချုပ်များ	၆
၅။	ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်	၇
၆။	စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ	၉
၇။	ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်	၁၀
၈။	စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ	၁၀
၉။	တတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်	၁၂
၁၀။	စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ	၁၃
၁၁။	စတုတ္ထဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်	၁၅
၁၂။	စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ	၁၆
၁၃။	၁၉၄၉ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲပရိုတိုကောများ	၁၉
၁၄။	နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော (၁)	၁၉
၁၅။	နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော (၂)	၂၀
၁၆။	နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော (၃)	၂၀
၁၇။	ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်(၄)ခုတွင်ပါဝင်သော အပိုဒ်ခွဲ(၃)	၂၁
၁၈။	ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း	၂၃
၁၉။	နိဂုံး	၂၃

နိဒါန်း

၁။ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် စစ်ဖြစ်ပွားချိန်များတွင် စစ်သည်များနှင့်အရပ်သားများအား အကာအကွယ်ပေးရေးနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ချုပ်ဆိုထားသည့် နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ၁၈၆၄ ခုနှစ် မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွင်း ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ၊ ဂျီနီဗာမြို့တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့သောစာချုပ်ဖြစ်သည်။ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် စာချုပ်(၄)ခုနှင့် နောက်ဆက်တွဲ protocol (၃) ခုပါဝင်ပါသည်။ ယင်းစာချုပ်အား နိုင်ငံပေါင်း (၁၉၆) နိုင်ငံမှ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအားလုံး ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးထားပါသည်။ ပါလက်စတိုင်းနှင့် The Holy See နိုင်ငံများအား လေ့လာသူ နိုင်ငံများအဖြစ် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံက သတ်မှတ်ပေးခဲ့သည်။^၁ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်အား ၁၉၉၂ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ (၈)ရက်နေ့တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။^၂

ရည်ရွယ်ချက်

၂။ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် နိုင်ငံတကာသဘောတူစာချုပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး စစ်အတွင်း ဒဏ်ရာရနာမကျန်းစစ်သည်များ၊ ပင်လယ်ပြင်စစ်ပွဲများတွင်နာမကျန်းစစ်သည်များ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစစ်သည်များ၊ သင်္ဘောပျက်များပေါ်မှစစ်သည်များ၊ စစ်သုံးပန်းများနှင့်စစ်ပွဲအတွင်း အရပ်သားများ ထိခိုက်မှုမရှိစေရန်နှင့် ကာကွယ်မှုများပေးရန် ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုထားသည့် စာချုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။^၃ ထို့အပြင် နိုင်ငံတကာဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ စစ်အတွင်း ပါဝင်နေသောသူများအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် စစ်ဖြစ်ပွားခြင်းမဟုတ်သော်လည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံပဋိပက္ခများတွင် စစ်ပွဲ၌အသုံးပြုသည့်လက်နက်ကြီး

^၁The Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols
^၂<https://www.google.com/search?q=how+many+countries+have+signed+the+geneva+convention>
^၃The Geneva Conventions of 1949 and their Additional Protocols

များနှင့်တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ဇီဝဓာတုလက်နက်များအသုံးပြုခြင်း၊ အသက်ရှူမွှန်းကြပ်စေသည့် အရာများ၊ အဆိပ်များ(သို့မဟုတ်) အခြားဓာတ်ငွေ့များနှင့် ဘက်တီးရီးယားနည်းစနစ်များ အသုံးပြုတိုက်ခိုက်ခြင်းများမှ ကာကွယ်ပေးရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း ထည့်သွင်း ရေးဆွဲထားပါသည်။^၄

နောက်ခံသမိုင်းကြောင်း

၃။ ၁၈၅၉ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ဆွစ်လူမျိုးစီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ဟင်နရီဒူးနန်သည် ပြင်သစ်စစ်ဘုရင် နပိုလီယံနှင့်တွေ့ဆုံ၍ ပြင်သစ်တို့သိမ်းပိုက်ထားသော အယ်လ်ဂျီးယား နိုင်ငံရှိ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာအခက်အခဲများကိုဆွေးနွေးရန် အီတလီသို့ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ ဇွန်လ ၂၄ရက်နေ့ညနေခင်းတွင် ဆော့ဖာရီနိုမြို့လေးသို့ရောက်ရှိရာ ယင်းဒေသတွင်ဖြစ်ပွား နေသော Franco-Austin စစ်ပွဲကို ကိုယ်တိုင်မျက်မြင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ယင်းနေ့တစ်ရက် တည်းမှာပင် နှစ်ဖက်စလုံးမှ စစ်သား ၄၀,၀၀၀ ခန့်မှာ ကူကယ်မည့်သူမရှိဘဲ ဒဏ်ရာရသူ များနှင့် သေဆုံးသူများရှိခဲ့သည်။

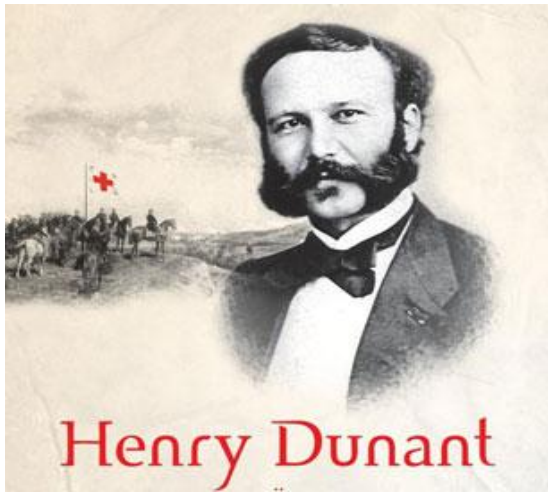
၄။ ဟင်နရီဒူးနန်သည် ယင်းအနိဋ္ဌာရုံမြင်ကွင်းအား တွေ့မြင်ပြီးနောက် မူလခရီးစဉ်အား စွန့်လွှတ်ပြီး ဒဏ်ရာရရှိနေသူများကို ရန်သူမိတ်ဆွေမခွဲခြားဘဲ ပြုစုကုသပေးခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အနီးအနားရှိ ကျေးရွာလူထုကို အကူအညီတောင်းပြီးနောက် ကယ်ဆယ်ရေး စခန်းဖွင့်၍ ဒဏ်ရာရသူများကို ကူညီစောင့်ရှောက်ပေးရင်း ရက်အတော်အကြာနေထိုင်ခဲ့ သည်။ ထို့အပြင် ၎င်းကြုံတွေ့ခဲ့ရသော စစ်ပွဲအကြောင်းကို စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားပြုစု ခဲ့ပြီး ယင်းစာအုပ်အား ဆော့ဖာရီနိုအမှတ်တရ (A Memory of Solferino) ဟု အမည် ပေးထားခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ရေးသားပြုစုပြီးနောက် ၁၈၆၂ ခုနှစ်တွင် ၎င်းကိုယ်ပိုင်ငွေဖြင့် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကို ဥရောပတိုက်တစ်ခုလုံးရှိ နိုင်ငံရေးနှင့်စစ်ရေး ခေါင်းဆောင်များထံပေးပို့ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဒူးနန်မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်များကိုသာ ဖော်ပြထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ တိုက်ပွဲများတွင် ဒဏ်ရာရရှိထားသော စစ်သားများအား ကူညီ စောင့်ရှောက်မှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းရန်၊ စစ်မြေပြင်တွင် ဒဏ်ရာ

^၄ <http://www.the-spa.com/genevaconventions/history.html>

ရရှိသူများကကွယ်ကုသပေးရေး၊ ဆေးရုံများတည်ဆောက်ရေးနှင့် ဘက်မလိုက်ရေးကို အာမခံပေးနိုင်သည့် နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များချုပ်ဆိုရန် ဆော်ကြခဲ့သည်။

၅။ ပထမဆုံးဟင်နရီဒူးနန်၏ အကြံပြုချက်အား အကောင်အထည်ဖော်မှုတစ်ခုမှာ ဂျီနီဗာမြို့တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီးကို တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့နောက် စစ်မြေပြင်တွင် ဖျားနာဒဏ်ရာရစစ်သည်များအား အကာကွယ်ပေးရေး နိုင်ငံတကာ သဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၈၆၄ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၂၂ ရက်နေ့ တွင် ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကိုချုပ်ဆိုနိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းသဘောတူစာချုပ်အား နိုင်ငံ ပေါင်း ၁၂ နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်များ သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။

၆။ အဆိုပါအောင်မြင်သည့်စွမ်းဆောင်ရည်များကြောင့် ဟင်နရီဒူးနန်သည် ၁၉၀၁ ခုနှစ် တွင် ပထမဆုံးငြိမ်းချမ်းရေးနိုဗယ်ဆုကိုရရှိခဲ့သည်။^၅

ဟင်နရီဒူးနန်

---

^၅ (၁) [Abrams, Irwin \(2001\). The Nobel Peace Prize and the Laureates: An Illustrated Biographical History, 1901–2001. US: Science History Publications. Retrieved 14 July, 2009.](#)

(၂) [Jump up^ The story of an idea](#), film on the creation of the Red Cross, Red Crescent Movement and the Geneva Conventions

ဆော့ဟာရီနိုစစ်ပွဲ ပုံရိပ်များ

၆

၁၉၄၉ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် ပါဝင်သောစာချုပ်များ

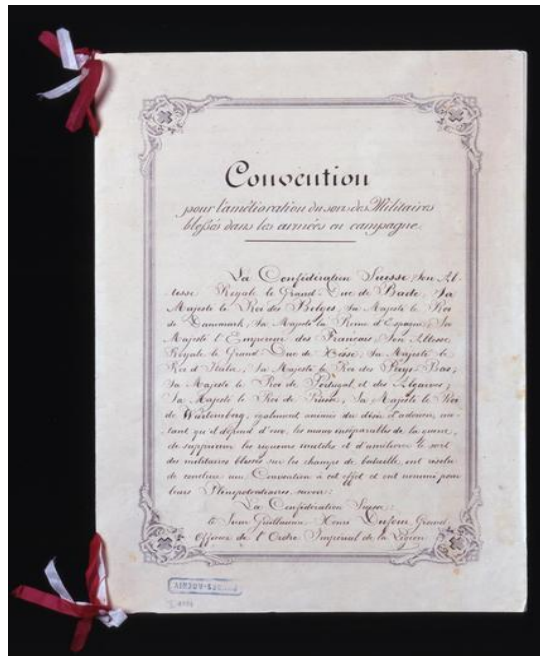
၇။ ၁၉၄၉ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် ပါဝင်သောစာချုပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

(က) ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ် (၁၈၆၄ ခုနှစ်)၊

(ခ) ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ် (၁၉၀၇ ခုနှစ်)၊

၆ www.google.com/search?q=Battle+of+Solferino&client=firefox-b&tbm=isch&tbou&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiKgYj1wbXWAhUMuo8KHV6mCcoQiR4IiQE&biw=1366&bih=659#imgc=YjnIMwgn1_UcM

- (ဂ) တတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ် (၁၉၂၉ ခုနှစ်)၊
- (ဃ) စတုတ္ထဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ် (၁၉၄၉ ခုနှစ်)၊
- (င) နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော(၁)၊
- (စ) နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော(၂)၊
- (ဆ) နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော(၃)။^၇

ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်မူရင်းပုံ

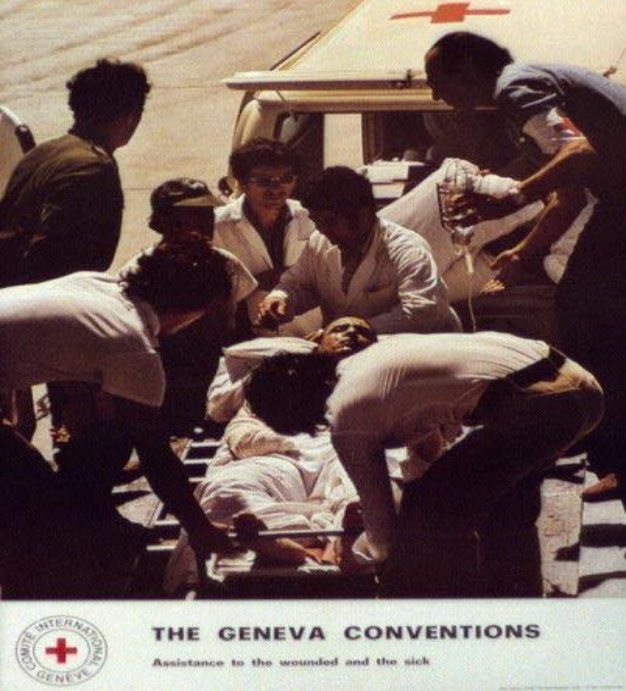
ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်

၈။ ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကို ၁၈၆၄ခုနှစ်တွင်ချုပ်ဆိုခဲ့ကြပြီး ၁၉၀၆ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်၊ ၁၉၂၉ခုနှစ်တွင် တစ်ကြိမ်ပြင်ဆင်ခဲ့ကာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် နောက်ဆုံးပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ စာချုပ်တွင် အခန်းပေါင်း(၈)ခန်းနှင့် အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၆၄)ပိုဒ်ပါဝင်ပါသည်။ ယင်း

---

^၇ [http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Geneva_Conventions_\(1949\)](http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Geneva_Conventions_(1949))

စာချုပ်သည် စစ်ပွဲအတွင်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစစ်သည်များနှင့် နာမကျန်းစစ်သည်များအား ကူညီကယ်ဆယ်ရန်နှင့် ဆေးဝါးအထောက်အပံ့များရရှိရေးအတွက် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ပွဲတွင်ပါဝင်သောနိုင်ငံများသည် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစစ်သည်များအား ဆေးဝါးများ အချိန်မီကုသပေးခြင်း၊ ဆေးကုသမှုအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းပြီး မည်သည့်အခြေအနေတွင်မဆို ဆေးဝါးအထောက်အပံ့များထောက်ပံ့ပေးရေး၊ ဆေးဝန်ထမ်းများ ဘေးကင်းလုံခြုံစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရေး၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ပိတ်ဆို့ခြင်းများ မပြုလုပ်ရေးနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နေသည့် ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများကို အကာအကွယ်ပေးရေးတို့ပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် စစ်ပွဲတွင် ပါဝင်သောနိုင်ငံများသည် စစ်အတွင်းသေဆုံးသူများ၏အလောင်းများကို လိုအပ်သည့် စစ်ဆေးမှုများဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ စနစ်တကျထုံးတမ်းအစဉ်အလာနှင့်အညီ သင်္ဂြိုဟ်ခြင်း၊ သေဆုံးသူများကိုအတည်ပြုခြင်း၊ အမည်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ သေဆုံးသူများ၏ မိသားစု၊ ဆွေမျိုးများအားအကြောင်းကြားပေးခြင်းနှင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း စသည်တို့ပါဝင်သည်။^၈

ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူအားပြုစုကုသပေးခြင်း

^၈ The Geneva Conventions of August 12, 1949

စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ

၉။ ပထမဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်းများပါရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

(က) အပိုဒ်ခွဲ (၉)။ ဤသဘောတူစာချုပ်တွင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများနှင့် နာမကျန်းဖြစ်နေသူများကို အကူအညီပေးနေသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီး၏ဆောင်ရွက်ချက်များပင်ဖြစ်သည်။ ကြက်ခြေနီတံဆိပ်နှင့် လခြမ်းနီတံဆိပ်ပါရှိသည့်နိုင်ငံဆိုင်ရာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားဘက်မလိုက်သော တရားဝင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကြားနေနိုင်ငံများမှ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်ဖြစ်ပွားရာဒေသတွင်း ပြည်သူများကိုလည်း ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူများအား ကုသပေးရန် အကူအညီတောင်းနိုင်သည်။

(ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၂)။ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများနှင့် နာမကျန်းဖြစ်သူများအား လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နိုင်ငံသား၊ နိုင်ငံရေးယုံကြည်မှု၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမနှင့် အခြားသောခွဲခြားမှုများမပြုဘဲ ပြုစုကုသပေးရမည်။ ထို့အပြင် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူများအားသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်းခြင်း၊ အခြားသောနည်းလမ်းများဖြင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ဇီဝဗေဒဆိုင်ရာစမ်းသပ်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်း မပြုရ။

(ဂ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၃)။ စစ်အတွင်းပဋိပက္ခ၌ပါဝင်သောနိုင်ငံများသည် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများနှင့် နာမကျန်းဖြစ်သူများအား ထိရောက်သောကုသမှုများကို အချိန်ကြန့်ကြာခြင်းမရှိဘဲ ပြုစုကုသပေးရမည်။ အန္တရာယ်ကင်းသောနေရာများသို့ ပို့ဆောင်ပေးရမည်။ လုယက်ခြင်း၊ တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့မှ ကာကွယ်ပေးရမည်။ သေဆုံးသူများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးရမည်။

(ဃ) အပိုဒ်ခွဲ(၁၆)။ စစ်အတွင်းပဋိပက္ခ၌ ပါဝင်သောနိုင်ငံများအားလုံးသည် အထူးသဖြင့် စစ်ပွဲပြီးဆုံးချိန်၌ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူများကိုရှာဖွေရမည်။ သတင်း

အချက်အလက်များကိုထုတ်ပြန်ရမည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့၊ အခြားသောကြားနေအဖွဲ့များနှင့်ပူးပေါင်း၍ ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေးများဆောင်ရွက် ရမည်။^၆

ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်

၁၀။ ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကို ၁၉၀၇ ခုနှစ်တွင်ချုပ်ဆိုခဲ့ကြပြီး ၁၉၄၉ ခုနှစ် နောက်ဆုံးပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ စာချုပ်တွင် အခန်းပေါင်း(၈)ခန်းနှင့် အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၆၃)ပိုဒ် ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းစာချုပ်သည် ပင်လယ်ပြင်စစ်ပွဲများတွင် နာမကျန်းစစ်သည်များ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစစ်သည်များနှင့် သင်္ဘောပျက်များပေါ်မှစစ်သည်များအား ကာကွယ်ပေး နိုင်ရေးအတွက် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမဂျီနီဗာစာချုပ်နှင့် ဒုတိယစာချုပ်ပါအချက် များသည် အများအားဖြင့်တူညီကြပြီး ကွဲပြားချက်မှာ မြေပြင်စစ်ပွဲနှင့်ရေပြင်စစ်ပွဲအခြေအနေ ကွာခြားချက်ပင်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် ပင်လယ်ပြင်၌ တိုက်ပွဲဝင် နေသောစစ်သည်များ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရနာမကျန်းစစ်သည်များနှင့် သင်္ဘောပျက်များပေါ်မှ စစ်သည်များ၊ ပင်လယ်ပြင်တွင်မျောပါနေသောစစ်သည်များ၊ ဆေးဝါးကုသပေးသည့်လှေ၊ သင်္ဘောများ၊ ဆေးကုသမှုပေးသည့် ဆေးဝန်ထမ်းများနှင့် စစ်တပ်နှင့်လိုက်ပါလာသည့် အရပ်သားများကို အဓိကထားကာကွယ်ပေးသည့်စာချုပ်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။^{၁၀}

စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ

၁၁။ ဒုတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်းများပါရှိ ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (က) အပိုဒ်ခွဲ (၁၂)။ ဤသဘောတူညီချက်စာချုပ်တွင် စစ်ပွဲအတွင်းပါဝင်သော နိုင်ငံများသည် ပင်လယ်ပြင်၌ တိုက်ပွဲဝင်နေသောစစ်သည်များ၊ ထိခိုက် ဒဏ်ရာရနာမကျန်းစစ်သည်များနှင့် ပင်လယ်ပြင်တွင်မျောပါနေသော သင်္ဘော

---

^၆ Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols
^{၁၀} The Geneva Conventions of August 12, 1949

ပျက်များ ပေါ်မှစစ်သည်များအတွက် ရှာဖွေကယ်ဆယ်ခြင်းနှင့် ကုသခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ပေးရန် တရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ ပင်လယ်ပြင်တွင် မျောပါနေသော စစ်သည်များဆိုရာတွင် ရေတပ်စစ်သည်များသာမက အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ပင်လယ်ပြင်တွင်မျောပါနေသော ကြည်းတပ်မှ စစ်သည်များ၊ ရဟတ်ယာဉ်၊ လေယာဉ်မတော်တဆပျက်ကျခြင်းကြောင့် လေထီးဖြင့် ပင်လယ်ပြင်တွင်မျောပါနေသော လေတပ်စစ်သည်များလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

(ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၄)။ စစ်သင်္ဘောများသည် ပင်လယ်ပြင်တွင်သွားလာနေသော ဆေးရုံသင်္ဘောများပေါ်မှဆေးဝန်ထမ်းများ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရနာမကျန်း စစ်သည် များ၊ သင်္ဘောပျက်များပေါ်မှ စစ်သုံးပန်းများအားဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် သတ်ဖြတ် နှိပ်စက်ခြင်းများမပြုရ။ ၎င်းတို့အား ဘေးကင်းလုံခြုံစွာသွားလာနိုင်ရေးနှင့် လိုအပ်သော စောင့်ရှောက်မှုများဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

(ဂ) အပိုဒ်ခွဲ (၂၁)။ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရနာမကျန်းစစ်သည်များအား ကူညီ ကယ်ဆယ်မှုများ ပြုလုပ်ပေးနေသည့်ကုန်သည်သင်္ဘောများ၊ ရွက်လှေများ ကဲ့သို့ ကြားနေသင်္ဘောများကိုဖမ်းဆီးခြင်းမပြုရ။ ဖမ်းဆီးခံရပါက ကြားနေ သင်္ဘောများမှ အယူခံနိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(ဃ) အပိုဒ်ခွဲ (၂၂)။ ဆေးရုံသင်္ဘောများသည် စစ်သင်္ဘောများကဲ့သို့ တိုက်ခိုက် ခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးခြင်းတို့ကဲ့သို့ စစ်ရေးဆောင်ရွက်ချက်များမပြုရပါ။ ဆေးရုံ သင်္ဘောဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသောအမှတ်အသား၊ အမည်များတပ်ထားရ မည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းသင်္ဘောများသည် ပဋိပက္ခတွင်ပါဝင်သောအဖွဲ့များအားလုံး နှင့် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်မှုများပြုနိုင်သည်။

(င) အပိုဒ်ခွဲ (၃၆၊ ၃၇)။ တိုက်ပွဲဝင်စစ်သင်္ဘောများသည် ဆေးဝန်ထမ်းများ၊ ဆေးရုံများနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာသင်္ဘောများကိုလေးစားမှုနှင့် ကာကွယ်

ပေးမှုများရှိရမည်။ အကယ်၍မှားယွင်းဖမ်းဆီးခဲ့ပါက ၎င်းတို့၏နေရပ်သို့
ချက်ခြင်းပြန်လည် ပို့ဆောင်ပေးမည်။^{၁၀}

တတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်

၁၂။ တတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကို ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ချုပ်ဆိုခဲ့ကြပြီး ၁၉၄၉ ခုနှစ်
နောက်ဆုံးပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ စာချုပ်တွင် အပိုင်း(၆) ပိုင်းပါဝင်ပြီး အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၁၄၃)ပိုဒ်
ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းစာချုပ်သည် စစ်အတွင်း၌ စစ်သုံးပန်းများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်
ပေးရန် ချုပ်ဆိုထားသည့်စာချုပ်ဖြစ်သည်။ အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၁၄၃)ပိုဒ်ဖြင့် စစ်သုံးပန်းများကို
လူသားချင်းစာနာထောက်ထားသည့် စောင့်ရှောက်မှုများပြုနိုင်ရေး၊ သင့်လျော်သည့်နေရာ
ချထားရေး၊ လုံလောက်သောအစားအစာ၊ အဝတ်အထည်နှင့် ဆေးဝါးကုသမှုများ ဆောင်ရွက်
ပေးရေးတို့ကို ရည်ရွယ်ချုပ်ဆိုထားပါသည်။ ထို့အပြင် စစ်သုံးပန်းများ၏ လုပ်အား
ခိုင်းစေမှု၊ ၎င်းတို့အတွက်ချမှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းချက်များ၊ ပြစ်မှုဆိုင်ရာစစ်ဆေး
ခြင်းများ၊ စိတ်ဓာတ်ကြီးခိုင်ရေးဆောင်ရွက်ပေးမှုများကိုပါ စာချုပ်၌ပြဋ္ဌာန်းပေးထားပါသည်။
စစ်သုံးပန်းဆိုသည့်စကားရပ်တွင် စစ်တပ်မှစစ်သည်များ၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသမှ ပြည်သူ့
စစ်များ၊ စစ်တပ်နှင့်အတူလိုက်ပါလာသည့် အရပ်သားများအားလုံးပါဝင်ပါသည်။^{၁၂}

စစ်သုံးပန်းများအားနေရပ်သို့ပြန်လည်ပို့ဆောင်ခြင်း

^{၁၀} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

^{၁၂} The Geneva Conventions of August 12, 1949

စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ

၁၃။ တတိယဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်းများပါရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (က) အပိုဒ်ခွဲ (၁၃၊ ၁၄၊ ၁၆)။ စစ်သုံးပန်းများကိုညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ ဆေးဝါးအသစ်များအတွက် စမ်းသပ်ခြင်းများမပြုရပါ။ ထို့အပြင် ဥပဒေနှင့်မညီသော အပြုအမူများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဆိုင်ရာ စော်ကားမှုပြုခြင်းတို့မှ ကာကွယ်ပေးရမည်။
- (ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၃၊ ၁၆)။ ဖမ်းဆီးသူများသည် စစ်သုံးပန်းများအား ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမကျေနပ်ချက်များဖြင့် လက်စားချေခြင်းနှင့် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ ကိုးကွယ်မှု၊ နိုင်ငံရေးခံယူချက်နှင့် အခြားအမြင်မတူညီမှုများကြောင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများမပြုလုပ်ရ။^{၁၃}
- (ဂ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၄၊ ၂၅)။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးစစ်သုံးပန်းများအား ၎င်းတို့၏လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာစော်ကားမှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရန် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- (ဃ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၇)။ ဖမ်းဆီးခံရသော စစ်သုံးပန်းများသည် ၎င်းတို့၏အမည်၊ ရာထူး၊ မွေးနေ့၊ မွေးရက်နှင့် စစ်မှုထမ်းအမှတ်တို့ကို ဖမ်းဆီးသူများအား သိရှိစေရမည်။
- (င) အပိုဒ်ခွဲ (၂၂၊ ၂၉၊ ၅၀၊ ၅၄)။ စစ်သုံးပန်းများအား သန့်ရှင်းသပ်ရပ်ပြီး လုံခြုံသောနေရာထိုင်ခင်းပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးအတွက် လိုအပ်သောဆေးဝါးများ၊ အဝတ်အထည်နှင့် စားသောက်ဖွယ်ရာများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ ၎င်းတို့အား တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားနေသည့်နေရာများ၌ ဖမ်းဆီးထားခြင်း၊ စစ်ဆင်ရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် လူသားဒိုင်းအဖြစ်အသုံးပြုခြင်းတို့ကို ရှောင်ကြဉ်

^{၁၃} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

ရမည်။ စစ်သုံ့ပန်းများအား ၎င်းတို့၏ ရာထူးနှင့်သင့်လျော်သော စစ်ရေးအလုပ် များမဟုတ်သည့် အခြားလုပ်ငန်းများကိုသာ ခိုင်းစေရမည်။

(စ) အပိုဒ်ခွဲ (၇၀၊ ၇၂၊ ၁၂၃)။ စစ်သုံ့ပန်းများ၏ အမည်စာရင်းအား အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီး၏ မိသားစုစာရင်း လိုက်လံရှာဖွေရေးဗဟိုရုံးသို့ ချက်ခြင်းပို့ပေးရမည်။ စစ်သုံ့ပန်းများအားမိသားစုများနှင့် ဆက်သွယ်စေခြင်း၊ ထောက်ပံ့ကယ်ဆယ်ရေး ရိက္ခာထုတ်များလက်ခံစေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေး ရမည်။

(ဆ) အပိုဒ်ခွဲ (၈၂၊ ၈၄)။ စစ်အတွင်းအကျဉ်းသားများသည် ၎င်းတို့အား ဖမ်းဆီးခဲ့သူများ၏တရားရုံးတွင် စစ်ဆေးခံရမည်ဖြစ်ပြီး ထိုနိုင်ငံ၏ဥပဒေကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်သည်။ ဖမ်းဆီးသူများသည်လည်း စစ်အကျဉ်းသားများ အပေါ် မျှမျှတတဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဘက်မလိုက်ခြင်းနှင့် လိုအပ်သောရှေ့နေ ဌာနရမ်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

(ဇ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၀၉၊ ၁၁၀)။ စစ်သုံ့ပန်းများသည် ပြင်းထန်ဆိုးရွားသော ရောဂါ ဝေဒနာနှင့် နာမကျန်းဖြစ်နေပါက ၎င်းတို့၏မွေးရပ်ဇာတိမြေသို့ ပြန်လည်ပို့ ဆောင်ပေးရမည်။^{၁၄}

(ဈ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၁၈)။ ပဋိပက္ခများနှင့် ပြဿနာများပြီးဆုံးသွားပါက စစ်သုံ့ပန်း များအား လွတ်မြောက်ခွင့်ပေးပြီး ၎င်းတို့၏နေရပ်ဇာတိသို့ အချိန်ကြန့်ကြာမှု မရှိစေဘဲ ချက်ခြင်းပို့ဆောင်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။

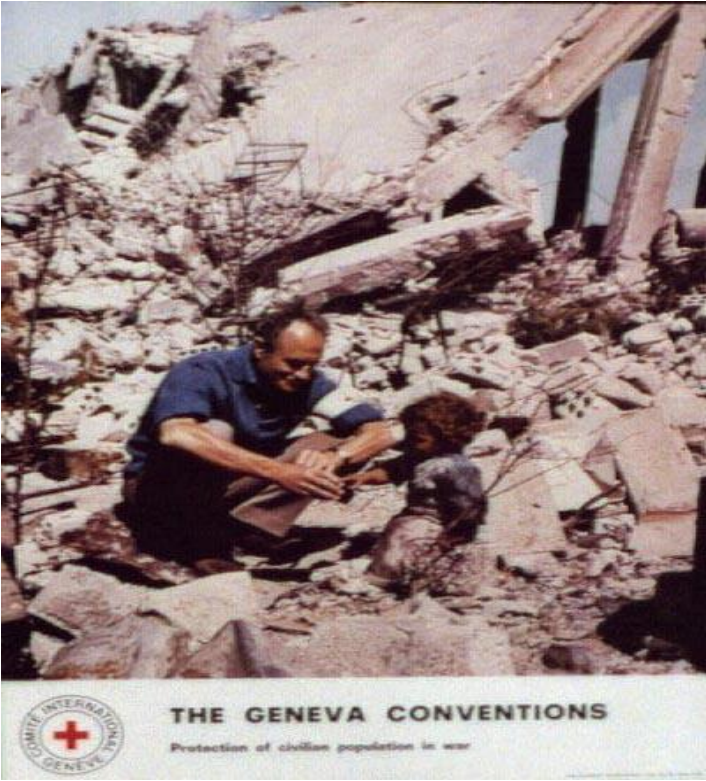
(ည) အပိုဒ်ခွဲ (၁၂၅)။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီးအား စစ်သုံ့ပန်း များအတွက် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ ဆောင် ရွက်စေရန် ခွင့်ပြုပေးထားပါသည်။ ၎င်းအဖွဲ့အပြင် အခြားသောလူသား ချင်းထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့များမှလည်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံများသို့

^{၁၄} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

သွားရောက်၍ဘေးကင်းလုံခြုံစေသည့် ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားရှိမှု အခြေအနေအား လည်ပတ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် သဘောတူစာချုပ်ပါအချက်များအား ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ ရိက္ခာထောက်ပံ့ခြင်းတို့ကို ခွင့်ပြုထားပါသည်။^{၁၅}

စတုတ္ထဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်

၁၄။ စတုတ္ထဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကို ၁၉၄၉ခုနှစ်တွင် သဘောတူချုပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။ ယင်းစာချုပ်သည် စစ်အတွင်း၌ အရပ်သားများကိုကာကွယ်ပေးရန် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခနယ်မြေများအတွင်းမှ အရပ်သားများနှင့် သိမ်းပိုက်ခံနယ်မြေများမှ အရပ်သားများကို ကာကွယ်ပေးရေးအတွက် အပိုဒ်ခွဲပေါင်း ၁၅၉ ပိုဒ်ဖြင့် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။^{၁၆}

စစ်အတွင်းအရပ်သားများအားကာကွယ်ပေးခြင်း

^{၁၅} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols
^{၁၆} The Geneva Conventions of August 12, 1949

စာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့်စည်းမျဉ်းများ

၁၅။ စတုတ္ထဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်တွင် အထူးပြဋ္ဌာန်းထားသည့် စည်းမျဉ်းများပါရှိပါသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (က) အပိုဒ်ခွဲ (၁၃၊ ၃၂)။ အရပ်သားများအား ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ အယူဝါဒ၊ နိုင်ငံရေးအရ ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမှ ကာကွယ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။
- (ခ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၄)။ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရ၊ နာမကျန်းဖြစ်နေသူများ၊ ကလေးငယ်များ၊ အသက် (၁၅) နှစ်အောက်ကလေးများ၊ မိခင်လောင်းများ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်များနှင့် အသက် (၇) နှစ်အောက်ကလေးမိခင်များအတွက် လုံခြုံစိတ်ချရသော နေရာများနှင့် ဆေးရုံဆေးခန်းများကို တည်ဆောက်ပေး ရမည်။
- (ဂ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၈)။ ဆေးရုံနှင့် ဆေးရုံဝန်ထမ်းများအား ကာကွယ်ပေးရန်။
- (ဃ) အပိုဒ်ခွဲ (၂၄၊ ၂၅)။ ထိုသဘောတူစာချုပ်၌ မိဘမဲ့ကလေးများနှင့် မိသားစုနှင့်ကွဲကွာနေသော ကလေးများအတွက် လိုအပ်သည့်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကိုပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီး၏မိသားစုလိုက်လံရှာဖွေရေးနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဗဟိုရုံးမှလည်း နိုင်ငံတွင်းလူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး မိသားစုပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေး၊ မိသားစုသစ်ရှာဖွေရေး အကူအညီများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။
- (င) အပိုဒ်ခွဲ (၂၇)။ အရပ်သားများ၏ လုံခြုံရေး၊ အသက်အိုးအိမ်၊ ဘာသာရေးအယူဝါဒ၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လေးစားရမည်။
- (စ) အပိုဒ်ခွဲ (၃၃၊ ၃၄)။ စစ်ကြီးအတွင်းလုယက်ခြင်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမကျေနပ်ချက်များအား ကလဲ့စားချေခြင်း၊ ပစ္စည်းများအားထင်သလို ဖျက်ဆီးခြင်းနှင့် ဓားစာခံအဖြစ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခြင်းတို့ကို တားမြစ်ထားပါသည်။

- (ဆ) အပိုဒ်ခွဲ (၃၃၊ ၄၉)။ ကာကွယ်ပေးရမည့် အရပ်သားများအား ဝိုင်းကြီးချုပ် နည်းဖြင့်အပြစ်ပေးခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ ကြောက်လန့်စေသည့် အပြစ်ပေး မှုများ နှင့် ပြည်နှင့်ဒဏ်ပေးခြင်းတို့ကို တားမြစ်ထားပါသည်။
- (ဇ) အပိုဒ်ခွဲ (၄၀၊ ၅၁)။ အရပ်သားများအား တိုက်ပွဲများတွင် ခေါ်ဆောင် ၍ စစ်ရေးကိစ္စရပ်များခိုင်းစေခြင်း၊ တိုက်ပွဲဝင်ခိုင်းခြင်းများကို တားမြစ်ထား ပါသည်။
- (ည) အပိုဒ်ခွဲ (၅၅)။ အရပ်သားများအတွက် လိုအပ်သည့် ဆေးဝါးနှင့်အစား အစာများကို ၎င်းတို့၏လူဦးရေနှင့်အညီ လုံလောက်စွာထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပေးခြင်းနှင့် ဆေးဝါးများစုဆောင်းထားသည့် အခွင့် အာဏာရှိရမည်။^{၁၇}
- (ဋ) အပိုဒ်ခွဲ (၅၈)။ အရပ်သားများအား ၎င်းတို့၏ ဘာသာရေးယုံကြည်မှုကို လေးစားပေးရမည်။ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာအလိုက် လိုအပ်သည့်ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ စာအုပ်စာတမ်းများအား ပို့ဆောင်ပေးခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ဘာသာရေး စည်းမျဉ်းများအရ အခြားလိုအပ်သည့် အရာများကိုထောက်ပံ့ပေးရမည်။ ဘာသာရေးအရ ဝတ်ရွတ်ဆုတောင်းခြင်း၊ ရုပ်ထုများဖြင့် လှည့်လည်ပူဇော် ခြင်းတို့အတွက် ဖြတ်သန်းသွားလာမှုကို ခွင့်ပြုပေးရမည်။
- (ဌ) အပိုဒ်ခွဲ (၅၉)။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီအသင်းကြီးနှင့် အခြားသော ကြားနေလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ပို့ဆောင်ပေးသည့် အဝတ်အထည်၊ အစားအသောက်နှင့်ဆေးဝါးများအား လွတ်လပ်စွာဖြတ်သန်း ခွင့်ပေးခြင်း၊ ၎င်းတို့၏လုံခြုံရေးအား ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွား နေသော နယ်မြေများအတွင်း ၎င်းအဖွဲ့များ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များကို ခွင့်ပြု ပေးရမည်။

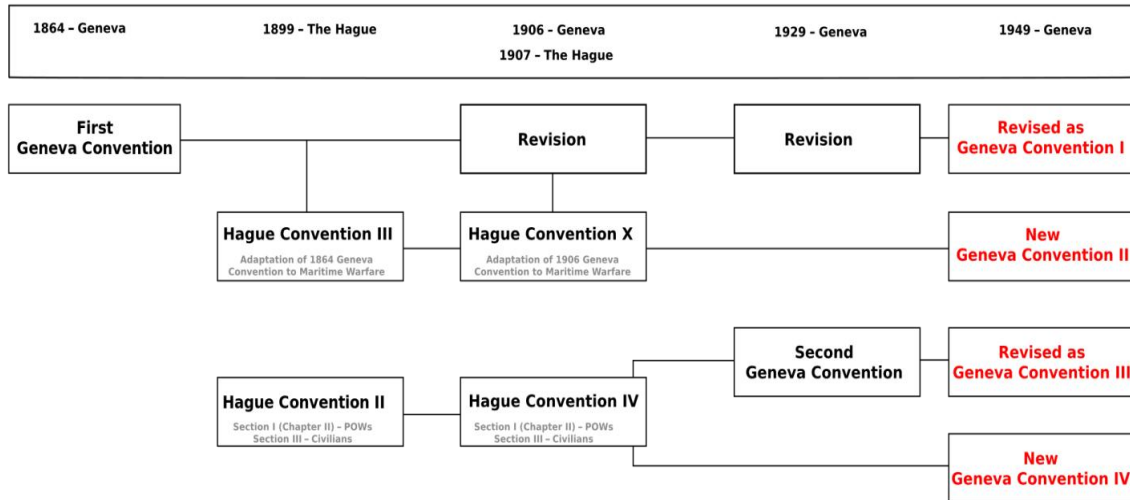
^{၁၇} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

- (၃) အပိုဒ်ခွဲ (၆၄)။ စစ်အတွင်းသိမ်းပိုက်ခံရသော နယ်မြေများအား ဥပဒေအရ ကာကွယ်ပေးရမည်။ အရပ်သားများအား ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်စေရမည်။ လက်ရှိလုံခြုံရေးအား ခြိမ်းခြောက်ခံရခြင်း မရှိဘဲ မိမိနေထိုင်ရာနယ်မြေ၌ နေထိုင်ခွင့်ရှိရမည်။
- (ဗ) အပိုဒ်ခွဲ (၇၉၊ ၁၃၅)။ လုံခြုံရေးအရနယ်မြေအေးချမ်းသွားပါက ပြည်သူများ အနေဖြင့် မိမိတို့၏ ပုံမှန်လူနေမှုဘဝများအား တည်ဆောက်ခွင့်ရှိရမည်။ လုံခြုံရေးအရ မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရမည့် အကြောင်းပြချက်ရှိသည့်အခါမျိုးမှသာ ၎င်းတို့အား နယ်မြေမှထွက်ခွာရန် တွန်းအားပေးရမည်။ အရပ်သားများအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့်အခါ ၎င်းစစ်သုံးပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် သင့်လျော်သည့်အခြေအနေများအား ဖန်တီးပေးရမည်။
- (ဏ) အပိုဒ်ခွဲ (၈၉၊ ၉၁)။ ဖမ်းဆီးခံထားရသူများသည် လိုအပ်သည့်အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်နှင့် ဆေးဝါးကုသမှုများခံစားခွင့်ရှိခြင်းနှင့် စစ်ဘေးအန္တရာယ် ကျရောက်ခြင်းမှ ကာကွယ်ပေးရမည်။
- (တ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၀၆)။ ဖမ်းဆီးခံထားရသူများ၏ သတင်းအချက်အလက်များကို မိသားစုရှာဖွေရေးဗဟိုရုံးသို့ ပေးပို့ရမည်။
- (ထ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၀၇၊ ၁၀၈)။ ဖမ်းဆီးခံထားရသူများသည် ရိက္ခာပစ္စည်းများနှင့် ကုန်ပစ္စည်းပါဆယ်ထုတ်များ လက်ခံနိုင်ခွင့်၊ ပေးပို့နိုင်ခွင့်ရှိရမည်။
- (ဒ) အပိုဒ်ခွဲ (၁၃၂)။ ကလေးများ၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များ၊ နို့တိုက်မိခင် များ၊ ကလေးငယ်ရှိသော မိခင်များနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရနာမကျန်းဖြစ်နေသူများအား သတ်မှတ်ထားသည့် ကန့်သတ်နယ်မြေများတွင် ကြာရှည်စွာနေထိုင်စေခြင်း မပြုဘဲ တတ်နိုင်သမျှ မြန်မြန်ဆန်ဆန် လုံခြုံစိတ်ချရသောနေရာများသို့ ပြောင်းရွှေ့ပေးရမည်။^{၁၀}

---

^{၁၀} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

Development of the Geneva Conventions from 1864 to 1949

၁၉၄၉၊ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံအဆင့်ဆင့်

၁၉၄၉ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲပရိုတိုကောများ

၁၆။ ၁၉၇၇ခုနှစ်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာသံတမန်ရေးရာညီလာခံကြီးသည် ပြည်တွင်း၊ ပြည်ပလက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများအတွင်းမှ ဒုက္ခသည်များကို ပိုမိုကာကွယ်မှုပေးနိုင်ရန် အတွက် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်မှ နောက်ဆက်တွဲပရိုတိုကော (၃)ခုကို အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၇။ ၂၀၁၂ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း(၁၇၂) နိုင်ငံမှ ပရိုတိုကော(၁)ကို အတည်ပြုထောက်ခံ ခဲ့ကြပြီး ပရိုတိုကော(၂)ကို နိုင်ငံပေါင်း(၁၆၆)နိုင်ငံမှ အတည်ပြုထောက်ခံခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံများအားလုံးသည် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ကို လက်ခံခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းထဲမှ ပရိုတိုကောအချို့အား လက်ခံခဲ့ခြင်းမရှိပါ။^{၁၉}

နောက်ဆက်တွဲ ပရိုတိုကော(၁)

၁၈။ ၁၉၄၉ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၂ ရက်အတွင်းချုပ်ဆိုခဲ့သည့် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်၏ နောက်ဆက်တွဲပရိုတိုကော(၁)သည် နိုင်ငံတကာလက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများမှ ဒုက္ခသည်

^{၁၉} International Humanitarian Law , January 2013

များကို ကာကွယ်မှုပေးနိုင်ရန် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ပရိတိုကော(၁)သည် နိုင်ငံတကာ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများအတွင်းမှ အရပ်သားဆေးဝန်ထမ်းများနှင့် စစ်ပွဲအတွင်းမှ အရပ်သားများကို ကာကွယ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၁၀၂)ပိုဒ် ပါဝင်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ ပရိတိုကော(၂)

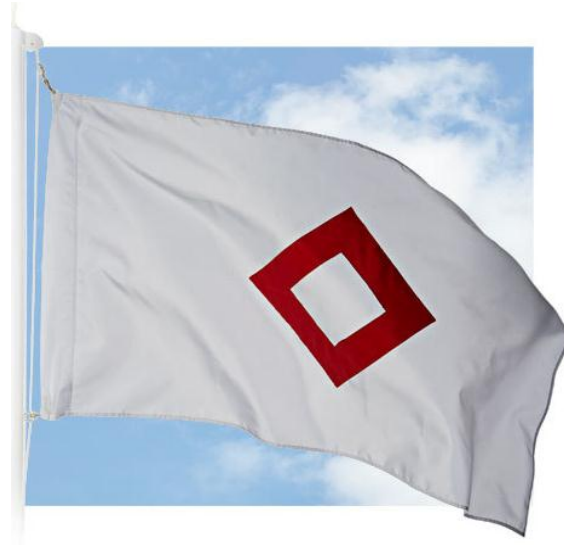
၁၉။ နောက်ဆက်တွဲပရိတိုကော(၂)သည် နိုင်ငံတကာမဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ များအတွင်းမှ အရပ်သားများကို ကာကွယ်ပေးရန်ဖြစ်သည်။ အပိုဒ်ခွဲပေါင်း (၂၈)ပိုဒ်ပါဝင် ပါသည်။ ပရိတိုကော(၂)သည် ပြည်တွင်းဆူပူအုံကြွခြင်းတို့ကဲ့သို့သော အဓိကရုဏ်းများ၊ ချီတက်ဆန္ဒပြခြင်း၊ လူထုအစည်းအဝေးများ၊ ဆန္ဒဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အခြားအကြမ်းဖက်မှု ပြုလုပ်ခြင်းများအတွက် အသုံးပြုရန်ချမှတ်ထားခြင်းမဟုတ်ပါ။ ပြည်တွင်းစစ်ကဲ့သို့ နိုင်ငံတွင်း ပြင်းထန်သောပဋိပက္ခများအတွင်းမှ ဒုက္ခသည်များကို ကာကွယ်ပေးရန်သာ ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၉ခုနှစ်၊ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်(၄)ခုလုံး၏ အပိုဒ်ခွဲ(၃)တွင်ပါရှိသော နိုင်ငံတကာမဟုတ်သော ပြည်တွင်းကာကွယ်မှုများအတွက် ပရိတိုကော(၂)ကို ထပ်မံ ဖြည့်စွက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်ဆက်တွဲ ပရိတိုကော(၃)

၂၀။ နောက်ဆက်တွဲပရိတိုကော(၃)သည် ထူးခြားသောအမှတ်သင်္ကေတ၊ တံဆိပ်နှင့် သက်ဆိုင်သော ပရိတိုကောဖြစ်သည်။ ၂၀၀၅ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ထင်ရှားသော အမှတ်သင်္ကေတတစ်ခုဖြစ်သည့် ပုံဆောင်ခဲနီ (red crystal)အတွက် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ပုံဆောင်ခဲနီ (red crystal)သည် ကြက်ခြေနီ၊ လခြမ်းနီတို့ကဲ့သို့ သင်္ကေတအမှတ်အသား တစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းသင်္ကေတအား ပတ်ဝန်းကျင်တွင်တွေ့ရှိပါက အခြားသော ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာအမှတ်သင်္ကေတမဟုတ်ဘဲ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အကူအညီပေးရေးသင်္ကေတတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သိရှိနားလည် ရမည်ဖြစ်သည်။^{၂၀}

---

^{၂၀} Summary of the Geneva Conventions of 1949 and Their Additional Protocols

ပုံဆောင်ခဲနီ (Red Crystal)

ကြက်ခြေနီ၊ လခြမ်းနီ^{၂၀}

ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်(၄)ခုတွင်ပါဝင်သော အပိုဒ်ခွဲ(၃)

၂၁။ ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်(၄)ခု၏ အပိုဒ်ခွဲ(၃)ပါအချက်များအားလုံးသည် တူညီကြသည်။ အပိုဒ်ခွဲ(၃)သည် နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုမဟုတ်သော အထွေထွေပြဋ္ဌာန်းချက်များပင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတကာဆိုင်ရာအငြင်းပွားမှုမဟုတ်သော လက်နက်ကိုင်

^{၂၀} <https://www.google.com.mm/search?q=red+crystal>

ပဋိပက္ခများတွင် ထိုနယ်မြေအတွင်းရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသောအဖွဲ့များအားလုံးသည် အောက်ဖော်ပြပါ စည်းမျဉ်းများကို လိုက်နာကြရမည်-

(က) စစ်ဆင်ရေးဆောင်ရွက်နေခြင်းမဟုတ်သည့် တပ်ဖွဲ့ဝင်များအပါအဝင်၊ အရပ် သားများသည် တိုက်ပွဲပြင်ပတွင် ဖျားနာခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်း၊ ဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ခံရခြင်းနှင့် အခြားအခြေအနေများကြောင့်လဲကျနေသည်ကို တွေ့ရှိ ပါက လူမျိုး၊ အသားအရောင်၊ ဘာသာ၊ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ဆင်းရဲချမ်းသာနှင့် အခြားသောခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းများမပြုဘဲ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားစွာဖြင့်ပြုစုကုသပေးရမည်။ အောက်ပါပြုလုပ်မှု များအား မည်သည့်နေရာ မည်သည့်အချိန်တွင်ဖြစ်စေ အထက်ပါပုဂ္ဂိုလ်များ အပေါ်ပြုလုပ်ခြင်းကို တားမြစ်ထားပါသည်-

(၁) အကြမ်းဖက်မှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့် လူများကို အစုလိုက်အပြုံ လိုက်သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်းများကို ဖြတ်တောက် ခြင်း၊ တမင်သက်သက်ရက်စက်သော ကုသခြင်းများနှင့် နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းခြင်း၊

(၂) ဓားစာခံအဖြစ်ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခြင်း၊

(၃) လူ့ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းသေးသိမ်စေသည့် ပြုလုပ်မှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ အထူးသဖြင့်လူတစ်ဦး၏ ဂုဏ်သိက္ခာကိုထိခိုက်စေပြီးအရှက်ရစေသည့် ကုသခြင်းများ၊

(၄) အရပ်သားပြည်သူများမှ အငြင်းပွားမှုမရှိဘဲ လိုက်နာကျင့်သုံးနေသည့် တရားစီရင်ရေးအာမခံချက်ရှိသော ပုံမှန်တရားရုံးများတွင် စစ်ဆေး စီရင်ခြင်းလည်းမရှိ၊ သိသာထင်ရှားသောပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ရန် လုံလောက် သော အကြောင်းပြချက်လည်းမရှိဘဲ ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းများ။

(ခ) ထိခိုက်ဒဏ်ရာရ၊ နာမကျန်းစစ်သည်များနှင့် သင်္ဘောပျက်၍ ပင်လယ်တွင် မျောပါနေသူများအား ရှာဖွေကယ်ဆယ်ရေးများပြုလုပ်ရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီးကဲ့သို့ လူသားချင်းစာနာထောက်ထား သည့်အဖွဲ့အစည်းများမှ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားနေသော နိုင်ငံများသို့သွားရောက်ကာ ပြုစုကုသမှုများဆောင်ရွက်ပေးနိုင်သည်။^{၂၂}

ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း

၂၂။ ဂျီနီဗာသဘောတူညီချက်သည် စစ်အတွင်း အရပ်သားများ၊ အကျဉ်းသားများနှင့် ဒုက္ခသည်များဘက်မှ ရပ်တည်ပေးထားသောစာချုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ စာချုပ်ပါစည်းမျဉ်း များဖောက်ဖျက်ခြင်းအတွက် တိကျသောပြစ်ဒဏ်ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိသော်လည်း အကယ်၍ ဖောက်ဖျက်ခဲ့ပါက အဆိုပါနိုင်ငံအား ကုန်သွယ်ရေးအရအရေးယူခြင်းနှင့် အခြားစီးပွားရေး ပိတ်ဆို့မှုပြစ်ဒဏ်များကို ချမှတ်ထားပါသည်။

၂၃။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာတရားရုံးသည် စစ်ရာဇဝတ်မှုများနှင့် လူသားမျိုးနွယ်များ အပေါ်ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုများအတွက် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်သည်။ နိုင်ငံများမှလည်း လူသားမျိုးနွယ်များအပေါ်ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုများအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာရုံးသို့ အယူခံတက်နိုင်ခွင့်ရှိသည်။^{၂၃}

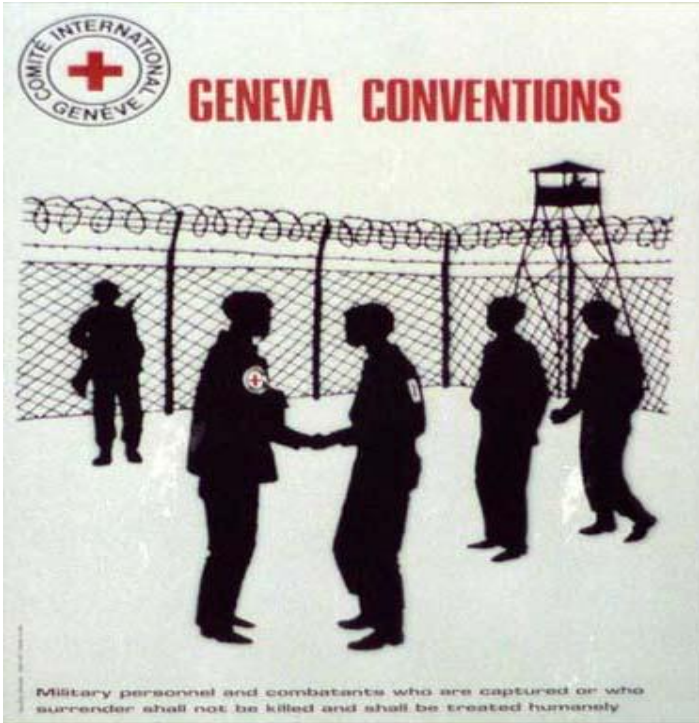
နိဂုံး

၂၄။ ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် နိုင်ငံတကာမှလက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များ အထူး လိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများဖြစ်သည်။ ယခင်(၁၉) ရာစုအချိန်များထက် ယနေ့အချိန်အခါသည် စစ်ပွဲများနှင့်ပဋိပက္ခများ အရေအတွက်လျော့နည်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (၂၁)ရာစုတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော အာဖဂန်နစ်စတန်စစ်ပွဲ (၂၀၀၁-၂၀၀၂)၊ အီရတ်စစ်ပွဲ(၂၀၀၃-၂၀၀၄)နှင့် ရုရှား-ဂျော်ဂျီယာစစ်ပွဲ(၂၀၀၈)များတွင် ဂျီနီဗာသဘောတူ

^{၂၂} The Geneva Conventions of August 12, 1949

^{၂၃} www.google.com.mm/search? geneva-convention-crimes-against-humanity-war-crimes

စာချုပ်ပါစည်းမျဉ်းများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ထိုပဋိပက္ခနယ်မြေများကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးမှလည်းကောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကြီးနှင့် အခြား လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှလည်းကောင်း စောင့်ကြည့် လေ့လာမှုများရှိခဲ့သည်။^{၂၄} ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်သည် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာဥပဒေ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့်အားလျော်စွာ ဒုက္ခသည်များအရေးအတွက် ကာကွယ်မှုများကို လုံလောက်စွာထည့်သွင်းရေးဆွဲထားပါသည်။ သို့သော် နိုင်ငံပေါင်း (၁၉၆) နိုင်ငံမှ အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားသော်လည်း ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ပါ အချို့အချက်များနှင့် ပရိတိုကောပါအချက်အလက်အချို့နှင့်ပတ်သတ်၍ အငြင်းပွားမှုများ နှင့် လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်မှုများရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ဤစာတမ်းတို့ကို လေ့လာဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဂျီနီဗာသဘောတူစာချုပ်ပါ အချက်အလက်အချို့နှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားသောနိုင်ငံများမှလိုက်နာရမည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအပြင် ဖောက်ဖျက်ပါက ချမှတ်ခံရမည့် ပြစ်ဒဏ်များကိုပါလေ့လာသိရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

^{၂၄} www.icrc.org/eng/resources/documents/statement/geneva-conventions-statement-090709.htm